

SOGNEKALEJDOSKOPET

Hastig vækst har gjort indsats nødvendig paa mange felter og har krævet betydelige investeringer i de senere aar

VEJEN er nok sognekommune, men dens problemer er meget lig købstædernes. Befolkningstallet overgaar flere af de nuværende købstæders, store industrier skaber basis for en vældig udvikling, og investeringsbehovet er betydeligt i disse aar, hvor man udvider de tekniske værker, udbygger skolevæsenet og staar over for store opgaver paa bl. a. vejevæsenets omraade. Dertil kommer, at man begynder at kunne forudse svigtende albuerum.

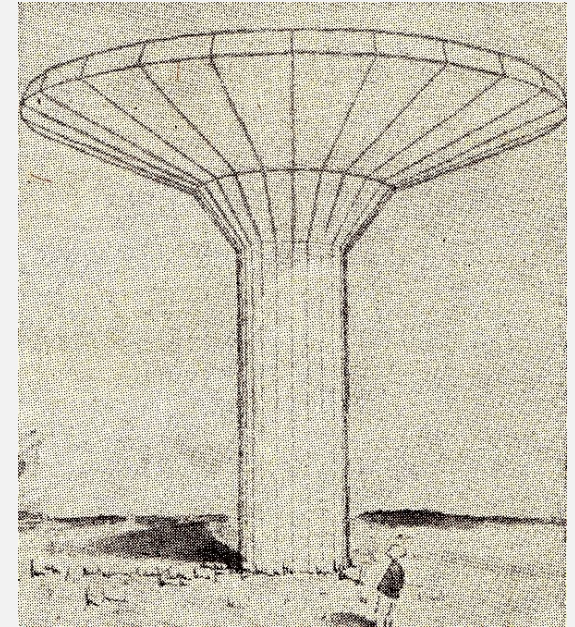
Om disse og andre problemer fortæller sogneraadsformand, advokat Jørn Hansen i dette kalejdoskopiske billede af troldebyen.

STÆRKE KRÆFTER gærer i troldebyen Vejen, - kræfter, som rigtigt tøjlet har skabt en sognekommune, der i kraft af sin placering midt mellem Lillebælt og Vesterhav er blevet et vigtigt handels- og industricentrum for et betydeligt opland.

Det har givet travle aar i arbejdstøj for de mænd og kvinder, som stod i spidsen for den kommunale forvaltning, og nye store opgaver forestaar for den siddende kommunalbestyrelse.

Vejen har dybe rødder tilbage i tiden. Hvor nu hovedgaden løber med sin asfaltstribе mellem husrækker med store, moderne forretninger, trak studedriverne ned gennem Jylland ad hærvejen. Siden kom jernbanen til, og de sidste 50 aars stærke udvikling har skabt et bysamfund af en størrelse, som overgaar flere af landets købstæder.

Tanken om at søge købstadsrettigheder har tidligere været drøftet, men man er veget tilbage af økonomiske grunde. Heller ikke i dag er spørgsmaalet aktuelt.

DENNE KÆMPEPADDEHAT skal bygges som vandtaarn paa Askovvej i nærheden af kommunegrænsen. Anlægsudgiften er anslaaet til 1 million kroner.

KOMMUNEKONTORET ligger ud til museumspladsen og tillige nær biblioteket. Sogneraadets mødesal er nu flyttet til en villa paa hjørnet af Østergade og Østre Allé.

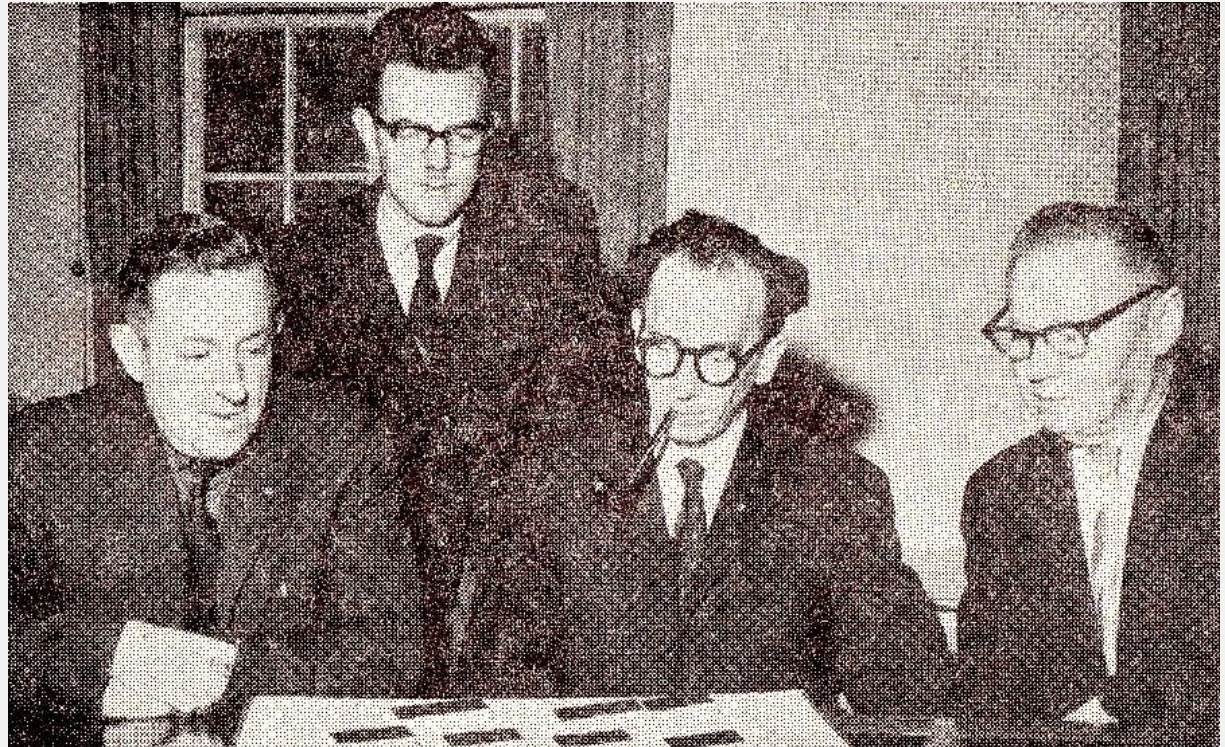

Forudseenhed og initiativ

Paa adskillige omraader har kommunalbestyrelsen vist forudseenhed, handlekraft og taget initiativ, som har givet genklang landet over. Her skal blot nævnes den store landsudstilling i 1951 siden efterfulgt af de velkendte troldefester, og hvoraf ogsaa Vejen-garden og det virksomme initiativråd er »efterkommere«.

Sognebestyrelsen tæller 11 medlemmer, der alle er valgt paa rene partilister. Fordelingen er fem socialdemokrater, tre Venstre og tre konservative. Sogneraadet tæller to kvindelige medlemmer, og dets formand har siden 1. oktober været advokat Jørn Hansen, der afløste vognmand Kr. Hansen og i øvrigt indvalgte i raadet i 1962.

Til støtte i arbejdet har kommunalbestyrelsen en veludbygget administration og teknisk forvaltning, hvorved ialt 17 er beskæftiget. Kæmner og kommunesekretærplichterne er overdraget K. Rasmussen - paa det tekniske kontor residerer kommuneingeniør Anker Riis og driftsleder A. Rock Petersen tager sig af el- og vandværkets anliggender.

SOGNERAADSFORMAND, advokat Jørn Hansen (i midten) studerer her sammen med socialudvalgsformand Kr. Fischer, kommuneingeniør Anker Riis (staaende) og kæmner K. Rasmussen en model af de fremtidige pensionistboliger ved Fuglsangsallé.

Store industrier

Vejen har i dag ca. 6.100 indbyggere, hvoraf de ca. 5.400 bor i den bymæssige del af kommunen.

Indbyggerantallet har vist betydelig stigning de seneste aar og ikke mindst i forbindelse med FDBs oprettelse af sit store nye centrallager i kommunen. Den sidste opgørelse fra folkeregistret pr. 1. januar 1964 viste et folketal paa 6.084, for et aar siden var indbyggertallet 5.743, for fem aar siden, i januar 1959 5.219 og for 10 aar siden 4.949.

Væksten i indbyggertallet hænger i vid udstrækning sammen med den udbygning byens ikke faa store virksomheder har foretaget indenfor sarnme periode.

Størst af industrivirksomheder er tagpap- og vejmaterialefabrikken »Phønix« og margarinefabrikken »Alfa«. Begge har foretaget betydelige udvidelser og rationaliseringer, og de to tilsammen beskæftiger en stor del af kommunens beboere. Desuden har en betydelig møbelindustri rod i byen, en relativ ny plasticfabrik er vokset til en betydelig virksomhed, og der findes adskillige større og mindre industri- og haandværksvirksomheder.

Velbeliggende industriarealer

Kommunen viger ikke tilbage for at investere i industri. Man arbejder maalt bevidst hen efter at skaffe velbeliggende store industrigrunde til en rimelig pris, og de første frugter af anstrengelserne er nyligt høstet ved salget af betydelige arealer til to store virksomheder. Det drejer sig om ca. 7 ha til firmaet BUKO og et par hektarer til trælastvirksomheden Tectum.

Der er udlagt industriareal med banespor øst for byen og med tilslutning til hovedvejen i nærheden af FDBs centrallager. Her sælger man grunde for 2-3 kr. pr. kvadratmeter. I den nordlige bydel ved hovedvejen disponerer kommunen over andre industriarealer, ligesom der føres forhandling om yderligere arealerhvervelser.

Betydeligt boligbyggeri

Ogsaa paa boligomraadet disponerer kommunen over velbeliggende byggemodne grunde. I de senere aar er der købt ejendomme op til udstykning, og saaledes disponeres der ved »Kærklintgaard« over et boligomraade udlagt i et halvt hundrede villagrunde. Heraf er foreløbigt 10-15 bebygget. Kvadratmeterprisen incl. vejbidrag er 11 kr.

I kommunen er der til stadighed 50-100 lejligheder under opførelse Og Vejen har stort set løst sit boligproblem, naar bortses fra, at der altid vil være et vist behov for smaa og billige boliger.

Efter den sidste opgørelse pr. 1. januar til boligministeriet, var der i kommunen 88 lejligheder under opførelse, fordelt mellem private bygherrer og etagelejligheder under de to sociale boligselskaber, Vejen Boligforening og Vejen Byggeselskab.

I oktober kvartal fuldførtes der 20 lejligheder, i juli 52 og i april kvartal 27. For hele 1963 var tallet af fuldførte lejligheder 133. Til sammenligning færdigbyggedes i 1962: 72 lejligheder, i 1961: 90 og i 1960: 40.

I de foregaaende fem aar fuldførtes i alt 148 lejligheder, medens der alene i de sidste fire aar skete en tilvækst paa boligomraadet med 337 lejligheder. Disse sidste tal fortæller bedre en mange ord om den udvikling, der har kendetegnet byen.

Ogsaa paa skoleomraadet sker der udvikling i disse aar. Man foretager millionudvidelse ved Østerbyskolen, hvortil der efter sommerferien skal flyttes omkring 600 elever fra byskolen. Skolen udbygges til at kunne undervise 900 elever og faar 28 normalklasser plus diverse faglokaler og birum. Her faar man 8. og 9. klasse samt realafsnit. Siden er der planer om at udbygge Bakkely Skole i den sydlige bydel.

Med hensyn til 8. og 9. klasse samt realafsnittet er der indgaaet skoleforbund med Læborg, Andst, Gesten og Malt kommuner.

Specialscole og tandklinik

Naar byskolen bliver ledig, skal den indrettes til specialskole for evnesvage.

Der bliver tale om en aargangsdelt skole, oprettet i samarbejde med 10 kommuner. Udover skoleforbundsomraadets kommuner, er deltagerne Veerst-Bække, Skodborg, Lejrskov-Jordrup, Skanderup, dog kun gældende for Lunderskov Skoledistrikt, Brørup og Vamdrup kommuner.

Desuden skal der i skolebygningerne indrettes skoletandklinik dækkende forbundsomraadet. I øjeblikket yder kommunen en vis refusion til tandpleje hos private tandlæger. Til klinikken søges knyttet to tandlæger.

Interesseret i større albuerum

Desuden samarbejdes der for hjemmesygeplejen med Andst og Malt kommuner, og sundhedsplejen er fælles med Læborg, Gesten, Andst og Malt kommuner.

I det hele taget gælder, at de opgaver, man paa basis af indbyggertallet ikke selv har været i stand til at løse, er løst i samarbejde med nabokommunerne.

Problemet kommunesammenlægning overvejes, men man er ikke indstillet paa at gaa ind i større enheder blot for sammenlægningens skyld.

Det maa, siger sogneraadsformanden være noget, der ligesom kommer naturligt. Vi er positivt indstillede over for en sammenlægning, idet vor interesse ligger i at faa større albuerum. I løbet af faa aar maa vi forudse, at udviklingen i kommunen vil aktualisere behovet for større areal, men vi ønsker, at vi og vore naboer skal føle det som noget naturligt, at grænserne udviskes.

Dyrt at blive større

Det er dyrt i dag at blive stor. Indenfor de senere år er der til Østerbyskolens udbygning optaget samlede bruttolaan i kommunekreditforeningen paa 8.764.000 kr., til el- og vandværkets udbygning er der laant 5.633.000 kr. og til kommunens nye rensningsanlæg er optaget laan paa 3.600.000 kr. Et tidligere ældre laan til rensningsanlæg paa 1 mill. kr., er stort set afdraget.

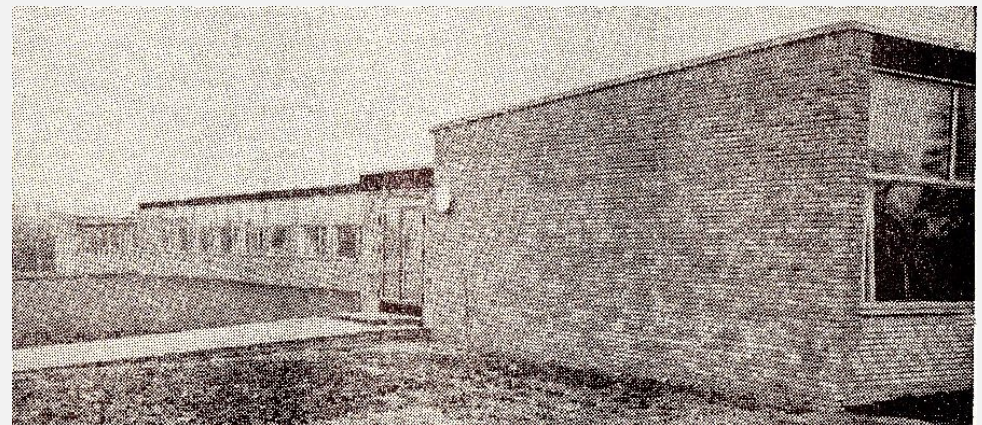
Sogneraadsformanden lægger ikke skjul paa, at kommunen har store gældsforpligtelser - at man har set sig nødsaget til at gaa paa laanemarkedet for at finansiere de senere aars betydelige investeringer, men jeg synes, tilføjer han, at de økonomiske forhold i kommunen er sunde og gode.

Ydelsen paa gældsforpligtelserne staar i et rimeligt forhold til, hvad vi forventer, at byens borgere vil være i stand til at betale. Vi har været heldige at faa laanene hjem uden de store kurstab, og endelig er der oparbejdet reserver, hvorpaa der aar frem kan tæres.

Det gælder for Østerbyskolen, hvor vi har en reserve paa indtil 300 børn, desuden store byggemodne arealer, paa vandforsyningen og med hensyn til kloak og rensningsanlæg.

BYSKOLEN, der fra sommerferien frigøres og skal indrettes til specialskole for evnesvage i et samarbejde med 10 kommuner. Desuden skal der her indrettes tandklinik for skoleforbundsområdet.

ØSTERBYSKOLEN – Vejens nye store skolekompleks – skal efter sommerferien overtage undervisningen af de nuværende 600 elever fra Byskolen.

25 meter høj „paddehat“

I efteråret tog man det nye store kommunale vandværk i brug, og herefter er vandforsyningsproblemet løst aar frem. Værket, der for 90 pct. er automatisk, betegner i forhold til den tidligere vandforsyning en udvidelse paa 33 pct. Det har en kapacitet paa 150 kubikmeter i timen, og der er indtil videre rigeligt med vand til kommunens ca. 1850 forbrugere. Allerede nu forbereder man dog en udvidelse omkring 1970, hvorved værket vil blive fuldautomatisk, og dertil kommer, at man staar overfor opførelse af et nyt vandtaarn til omkring 1 mill. kr.

Taarnet, der skal kunne yde en vandreserve paa 1600 kubikmeter, skal bygges paa Askovvej i nærheden af kommunegrænsen. Det er projekteret som en kæmpemæssig paddehat - 25 meter høj og med en »hat«-diameter paa 25 meter. Det skal opføres i forspændt beton med glideforskalling, og forberegningerne til det er foretaget paa elektronregnemaskine.

HOVEDGADEN I VEJEN ses her. Det er Nørregade fotograferet fra viadukten. Inden længe fjernes chausséstenene og lygtepælene flyttes bort fra kørebanen.

Chaussé-brolægning: Brolægning med små sten, der ligger i et tunget mønster.

*Nørregade 1: Manufakturhandler Laurits Andersen
Nørregade 6: Vejen Materialhandel*

Stærkt stigende el-forbrug

Dertil kommer, at man er i fuld gang med at omlægge el-forsyningen til vekselstrøm. Det tidligere jævnstrømsværk er nedlagt og indrettet til fjernvarmecentral, der drives privat paa andelsbasis. Kommunen er aftager hos KOH, og man har - ikke mindst som følge af udviklingen paa industriomraadet - kunnet notere en betydelig stigning i forbruget.

Saaledes ligger der for de første ni maaneder af indeværende finansaar en gennemsnitlig stigning paa 34,8 pct.

Ligesom for vandværket udbygges el-forsyningen i takt med byens vækst, og man forbereder for tiden opførelse af en ny 60 kW-station øst for byen.

Siden sogneraadsbeslutningen i 1946, har de kommunale værker hvilet i sig selv. Man er overgaaet til bundskruetarif, og der betales en energiafgift paa 15 øre pr. kWh.

Nyt rensningsanlæg i drift

Om et par maaneder venter man at kunne sætte et nyt rensningsanlæg dimensioneret for 17.000 ækvivalente indbyggere i drift. Det er under opførelse med mekanisk afdeling ved hovedvejen over for FDBs centrallager, og det skal erstatte det tidligere ældre og utids-svarende værk. Fra det gamle værk anlægges ledning med pumpestation til det nye, som vil være i stand til at betjene de betydelige omraader, som er beliggende indenfor kommunens kloakomraade. Værket skal siden udbygges med biologisk afdeling, og denne gaar man igang med at projektere straks efter 1. etapes idriftsættelse.

I gang med pensionist-boliger

Paa det sociale omraade var Vejen Kommune allerede tidligt med m. h. t. opførelse af pensionistboliger. I 1954 tog man yderligere alderdomshjemmet i brug, det blev udbygget for 2-3 aar siden, og har plads til et halvt hundrede beboere.

I Rosenvænget har Vejen Boligforening opført 21 pensionistlejligheder, som kommunen disponerer over, i »Teglgaarden« - en anden af boligforeningens afdelinger - er reserveret seks pensionistlejligheder, og dertil kommer, at sogneraadet netop har vedtaget at projektere yderligere en snes folkepensionistboliger. De skal bygges hurtigst muligt, og vil inden længe blive udbudt i licitation. Der er sikret byggegrund i den sydlige bydel ved Fuglesangsallé.

Vej- og parkeringsproblemer

Der findes ca. 30 km kommunevej, og kun en forsvindende part heraf er ikke asfalteret. Kommunens gennemskæres af hovedvej 1, og dertil de to amtsveje Kolding-Ribe og Asbovejen, der tillige er hovedgade. Gennem byen er vejen overtaget og administreret af sognekommunen.

Der forestaar i de kommende aar store vejarbejder. Som vejfondsarbejde skal Vester Allé som led i den partielle byplan for den indre by gennemføres til Nørregade. Vejen vil blive udlagt i 9 meter kørebanebredde og der skal etableres holdebaner i begge vejsider. Den nye vej vil skabe en bedre forbindelse fra den vestlige bydel til hovedgaden, hvor der i øvrigt skal ske en regulering af vejudmundingen ved hotellet.

Dertil kommer en udbygning og regulering af hovedgaden, som samtidig skal forsynes med ny belysning. Nord for viadukten bliver der en kørebanebredde paa 7,60 meter og mod syd en kørebanebredde paa 7 meter, hvortil kommer holdebaner paa 1,5 meter. I Nørregade indskrænkes holdebanerne til de steder, hvor de naturligt vil kunne indføres.

Et særkende for Vejen By er de mange parkeringsskilte, som fra hovedgaden viser til mindre, men bekvemme parkeringspladser, etableret, hvor det har været muligt at opkøbe ejendomme til nedrivning. Det er kommunalbestyrelsens indtryk, at mange små pladser er at foretrække frem for få store.

På 8-10 offentlige parkeringspladser i bykernen, er der på denne måde skabt parkeringsmulighed for omkring 150 biler.

Som det vil fremgå, er der opgaver nok at tage vare på, men inspirationen er at hente umiddelbart uden for kommunekontorets vinduer, hvor administration, teknisk forvaltning og kommunalbestyrelse har den springende trold i øje foran museet for bysbarnet billedhuggeren L. Hansen-Jacobsen.

-ne

